

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendt per mail til: landbrugsstotte-geodata@lbst.dk, kmsj@lbst.dk og morfre@lbst.dk
Journalnummer: 22-187-000008

Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til miljø- og klimavenligt græs

Hermed fremsendes Landbrug & Fødevarers høringssvar til udkast til bekendtgørelse for den nye bioordning, som giver tilskud til miljø- og klimavenligt græs. Høringssvaret er udarbejdet med faglige input fra SEGES.

Landbrug & Fødevarer hilser bioordningen til miljø- og klimavenligt græs velkommen. Ordningen er en vigtig brik i sikringen af, at kvægsektoren bliver kompenseret for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi. Landbrug & Fødevarer bifalder de justeringer, der er sket i ordningen, som blandt andet medfører, at forårsudlagt rent græs og efterårsudlagt græs med og uden dæksæd allerede i den første vækstsæson kan tælle med som 1. år forud for ansøgning af støtte fra ordningen. Selvom dette er blevet muligt, vil Landbrug & Fødevarer gerne kraftigt understrege, at ordningen fortsat ikke sikrer tilstrækkelig compensation for særligt for de intensive mælkeproducenter.

Som det også er nævnt i Landbrug & Fødevarers høringssvar til CAP-planen, havde vi hellere set, at der blev givet et generelt tilskud til alle græsarealer frem for at give støtte til, at græsarealerne ligger længere. Samlet set ville dette have givet en større effekt, både for den økonomiske situation for landmændene og for miljø og klima. Se den uddybende begrundelse i bilag 1 til høringssvaret.

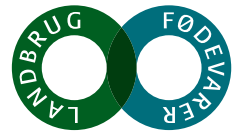
Landbrug & Fødevarer har i de specifikke bemærkninger herunder tilføjet en række vigtige ønsker, som det er væsentligt at få imødekommet for at sikre, at ordningen bliver så attraktiv som muligt for kvægsektoren – og ikke mindst mælkeproducenterne. Det drejer sig blandt andet om ændring af støtteår til planperiode, nedvisning af græsmarker om efteråret, afgrødekoder for efterårsudlagt græs med dæksæd i 2021, mulighed for medregning af ren kløver og lucerne m.v.

Landbrug & Fødevarer har følgende specifikke bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet.

Arealer med HNV-værdi på mere end 5 og særligt udpeget Natura 2000 område

Det fremgår af Landbrugsstyrelsens hjemmeside, at det ikke er muligt at søge tilskud fra ordningen på arealer, der har en HNV-værdi på 5 eller derover. Det fremgår ligeledes af CAP-planen, at arealer der kan komme i betragtning til tilsagn under ordningen pleje af græs- og naturarealer ikke kan opnå adgang til ordningen, fordi arealet udgør særlig udpeget Natura 2000-område eller har HNV-værdi på fem eller derover. Dette er imidlertid ikke til at læse ud af bekendtgørelsesudkastet, hverken i § 4, § 6 eller § 7, der definerer, hvilke arealer det er muligt at anvende i tilskudsansøgningen.

Hvis disse kriterier ønskes anvendt, mener Landbrug & Fødevarer, at de tydeligt bør angives i bekendtgørelsen.

Desuden har Landbrug & Fødevarer et ønske om, at det bliver muligt at søge denne ordning på arealer, hvor tilsagn om pleje af græs- og naturarealer ophører og ikke kan gentegnes. Dette vil kræve, at afgrødekoderne 254 og 247 tilføjes til listen i bekendtgørelsens bilag 1. Ved tilføjelse af disse afgrødekoder, kan landmanden, efter ophør af tilsagnsperioden, fastholde arealerne som græsarealer og søge tilskud til denne fastholdelse.

Kontrol, sanktioner og force majeure

Der henvises i § 12 og § 13 til den kommende bekendtgørelse om kontrol, reduktion af tilskud og sanktioner, som endnu ikke har været sendt i høring. Med den manglende information om det tiltænkte kontrol- og sanktionssystem er det meget svært at forholde sig til ordningen i sin helhed.

Det er meget vigtigt, at det kontrol- og sanktionssystem, der anvendes under denne og andre ordninger er proportionalt, og at der er fornuftige bagatelgrænser. Som vi også tidligere har påpeget fungerer denne ordning dårligt sammen med de vejrmæssige risici, der er forbundet med at lade græsarealer ligge længere.

For det første vil udvintring af græsmarker give ekstra omkostninger til reetablering af marken, og samtidig er der risiko for, at landmanden vil miste det forventede tilskud. Dette giver en dobbelt økonomisk risiko for landmanden.

For det andet kan en sommertørke give risiko for, at græsmarken tørrer ud.

Det er derfor vigtigt, at der er fornuftige force majeure bestemmelser, som kan rumme de uforudsigelige situationer som landmanden kan blive udsat for.

Da ordningen forventes at blive omfattet af monitoreringskontrol, vil Landbrug & Fødevarer kraftigt opfordre til, at den administrative byrde for ansøgeren i forbindelse med gennemførelsen af denne kontrol holdes på et absolut minimum, og at der indgår et vejledningsaspekt i kontrollen.

Det er også meget vigtigt, at sanktionsbestemmelserne afspejler, at ordningen kontrolleres per satellit. Dette er reelt en 100 pct. kontrol, og derfor er det ikke nødvendigt med sanktioner, der har en afskrækkende effekt. Dette er kun nødvendigt, hvis der er tale om stikprøvekontrol.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer

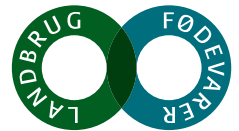
Paragraf 2, stk. 9 – vigtigt, at det præciseres hvornår et areal bliver til permanent græs

Definitionen af permanent græs beskrives som "...haft græs eller andet grønfoder som plantetække i fem år eller mere...". Det skal sikres, at det i vejledningen tydeligt fremgår, at et areal får permanent græsstatus det 6. år arealet anmeldes som græs, hvor udlægsåret ikke tæller med i de 6 år.

Eksempel:

Forfrugtsår: Vårbyg med græsudlæg

- År 1: Omdriftsgræs
- År 2: Omdriftsgræs
- År 3: Omdriftsgræs
- År 4: Omdriftsgræs
- År 5: Omdriftsgræs

År 6: Permanent græs

Paragraf 4, stk. 1 – korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs"

Det er vigtigt, at det bliver muligt for ansøgningerne at indgive ændringsønsker til dette korttema, hvis det er fejlbehæftet.

Paragraf 4, stk. 2 – vejledende kortlag for § 3 arealer kan ikke lægges til grund

Registrering af arealer på § 3-kortlaget på Danmarks miljøportal, er alene en vejledende registrering. Helt overordnet bør dette kortlag derfor ikke anvendes i tilskudsordninger, da man derved udelukker arealer for at modtage tilskud, selv om arealerne er berettiget til det - på baggrund af en forkert registrering som §3-areal.

Paragraf 5, stk. 1 og paragraf 9, stk. 3 – jordbearbejdning – vigtigt med mulighed for forbedring af plantedækket

Det fremgår generelt, at der ikke må ske jordbearbejdning 2 år forud for ansøgningsåret og i ansøgningsåret. Jordbearbejdning defineres i § 2, punkt 7, som enhver form for bearbejdning af jorden, som kan foretages i forbindelse med jordbrugsmæssig anvendelse af jorden, herunder pløjning og harvning. Umiddelbart forstås dette således ud fra bekendtgørelsesteksten, at ingen form for jordbearbejdning tillades, heller ikke forbedring af græs-dækket ved fx strigling og i-såning af græs med fx en såmaskine med skiveskær. Dette oplyses imidlertid anderledes i høringsbrevet og på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Landbrug & Fødevarer mener det er vigtigt, at det tillades at forbedre plantedækket på græsmarken, ved i-såning af græs, dels for at øge græsudbyttet og dels for at modvirke eksempelvis vinterskader på græsmarken, og at dette fremgår tydeligt i bekendtgørelsen, så den ikke kan misforstås. Selvom forsøg for nuværende ikke viser de store udbytteeffekter af at forbedre plantedækket, kan denne metode understøtte, at græsarealerne bliver liggende længere.

Paragraf 5, stk. 2 – afgrødekoder, der er adgangsgivende til ordningen

Efterårsudlagt græs med dæksæd – sidestille afgrødekoder 706-711 med kode 236 og 237

Den ovennævnte mulighed for at tælle efterårsudlagt græs med dæksæd med som 1. år i den første vækstsæson kræver, at ansøgeren anvender én af de to nye afgrødekoder 236 og 237 for græs udlagt i vinterkorn, som det blev muligt at anvende i 2022.

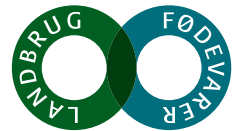
Da disse to afgrødekoder er nye, betyder det i praksis, at landmændene tidligst vil få gavn af denne mulighed i 2024. For at sikre, at landmændene kan få gavn af muligheden allerede i 2023 mener Landbrug & Fødevarer, at udlæg i 2021 med samme dyrkningspraksis, men anmeldt med kode 706-711 bør sidestilles som gyldig forfrugt (år 1).

Skovlandbrug med græs

Det forstås at tilføje afgrødekoder 482 og 483 til listen i bilag 1. Det er de to nye skovlandbrugsafgrødekoder, som består af rækker af træer med græs imellem. Det vil gøre det muligt at lade det græs, der er mellem rækkerne af træer indgå i ordningen på et senere tidspunkt.

Kløver og lucerne i renbestand

Landbrug & Fødevarer har også et ønske om, at arealer der dyrkes med ren kløver og ren lucerne kan indgå i ordningen. På Sjælland dyrkes der et stigende areal med ren lucerne, som bliver

anvendt til foder i mælkeproduktionen. Derfor vil det øge ordningens målretning mod mælkeproducenterne.

Paragraf 6, stk. 1 – relation til GLM 9

Det foreslås, at det tydeliggøres yderligere hvilke arealer, der er omfattet af GLM 9.

Paragraf 9, stk. 3 – ansøgningsår ønskes ændret til planperiode og nedvisning skal tillades

Landbrug & Fødevarer har to vigtige kommentarer til paragraf 9 stk. 3:

For det første fremgår det af forslaget til § 9, stk. 3, at arealet ikke må udsættes for jordbearbejdning i ansøgningsåret. Det ønskes, at dette ændres til planperioden (dvs. frem til 31. juli i ansøgningsåret), da flere af de tilladte afgrødekoder i bilag 1 tillader omlægning til en vinterafgrøde efteråret.

Hvis der på disse arealer i stedet skal etableres en vårafgrøde, bliver rentabiliteten væsentligt ringere for landmanden, og det er tvivlsomt, om det ekstra tilskud på 1.500 kr. per hektar vil opveje den reducerede rentabilitet. Formålet med denne ændring er derfor at gøre det mere økonomisk attraktivt for ikke mindst de intensive mælkeproducenter at indgå i ordningen. Derudover må den marginale effekt af at udsætte omlægning fra september til februar forventes at være minimal for såvel kulstoflagring som biodiversitet.

For det andet er det væsentligt, at det tillades at nedvisne græsmarken om efteråret forud for etablering af en vårafgrøde. Dvs. uden at der jordbehandles i efteråret. Som reglerne er i dag må eksempelvis undtagelsesbrug godt nedvisne græsmarken i efteråret, men de må ikke jordbehandle i efteråret. Den faglige anbefaling er generelt at nedvisne græsset i efteråret, især før såning af majs.

Nedvisning af græsmarker gennemføres optimalt når jordtemperaturen falder til under 5 grader og inden græssets vækst standses pga. frost, så det er typisk medio-ultimo november.

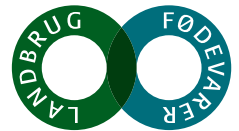
Nedvisningen har bl.a. til formål at lette jordbearbejdningen i foråret, så der kan sikres et godt såbed til den efterfølgende afgrøde. Desuden giver nedvisning en reduktion i fødegrundlaget for stankelbenlarver, som der ikke længere findes effektive bekæmpelsesmidler/strategier for.

Hvis ikke det er muligt at nedvisne græsset i efteråret, vil det reelt indskrænke kvægbrugenes mulighed for at søge ordningen til omdriftsgræs, og dermed mindskes den kompenserende effekt for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi også.

Paragraf 10, stk. 3 – undgå tilskudsreduktion ved overansøgning

I bekendtgørelsens udkast til § 10 stk. 3 er der ikke sat nogen retningslinjer for den maksimale reduktion i støttesatsen per hektar, hvis der kommer en overansøgning på ordningen. Landbrug & Fødevarer mener der skal fastsættes en minimumssats, så det sikres, at støttesatsen ikke kan blive lavere end 10 pct. under den i § 10 stk. 1 fastsatte støttesats. Allerhelst skal støttesatsen i stk. 1 som minimum udbetales til ansøgerne.

Dette er vigtigt for at sikre ordningens forudsigelighed. Det er den forventede støttesats, der afgør, om landmanden vil søge ordningen. Særligt for denne ordning (og for ordningen til varieret planteproduktion) det også vigtigt, for at sikre, at den kompenserende effekt for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi ikke udvandes. Derfor bør det til enhver tid prioriteres, at der allokere ekstra midler til denne ordning, hvis der viser sig at være overansøgning til ordningen.

Ønske om velfungerende IT-systemer og hurtige udbetalinger

Sidst men ikke mindst vil Landbrug & Fødevarer gerne påpege, at det er vigtigt, at Landbrugsstyrelsens IT-systemer er indrettet på en måde, så det er enkelt at søge om tilskud fra denne ordning, og så det er let at danne sig et overblik over de ansøgte arealer i denne og andre ordninger. Det er vigtigt at systemerne har en god performance og kører uden fejl i ansøgningsperioden. Derudover er det nødvendigt med en hurtig og effektiv sagsbehandling, så det sikres, at ansøgerne får udbetalt støtte fra denne ordning allerede i december 2023.

I er velkomne til at kontakte os, hvis I har uddybende spørgsmål til vores høringssvar.

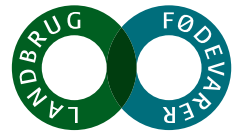
Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent

Team EU

M +4527245627

E MSO@lf.dk

Bilag 1: Redegørelse for miljø- og klimaeffekt ved en ordning der giver tilskud til alle græsarealer frem for en ordning, der giver tilskud til at forlænge græsarealernes levetid

Miljøeffekt

Det er korrekt, at en forlængelse af græsarealernes varighed på marken kan have en udvaskningsreducerende effekt sammenlignet med dyrkning af et tilsvarende areal med yngre græsmarker. Dette er dog kun tilfældet, hvis der efter omlægningen ikke er et plantedække, der sikrer en god kvælstofoptagelse. Hvis der sikres en god kvælstofoptagelse efter omlægning, er der ingen positiv kvælstofeffekt af at øge græsmarkernes alder. En god kvælstofoptagelse kan for eksempel sikres ved at dyrke vårsæd med efterafgrøder eller grønkorn med græsudlæg efter græs. Til gengæld vil øget græsdyrkning have en kvælstofeffekt i kraft af, at øget græsproduktion fortrænger majs, som normalt har noget højere kvælstofudledning end græs. Øget dyrkning af 1- og 2-årige græsmarker vil øge græsproduktionen mere end dyrkning af det samme areal med marker, der er ældre end 2 år, da udbyttet typisk falder 10 pct. per år. Der vil således være en større kvælstofeffekt ved at udvide arealet med 1- og 2-årige marker end ved en tilsvarende udvidelse af arealet med marker, der er ældre end 2 år.

Klimaeffekt

Øget dyrkning af græsarealer, der er ældre end 2 år vil øge arealet til grovfoderproduktion på grund af det faldende udbytte på græsarealet. Det vil øge klimaaftrykket per liter mælk. Derudover er kulstoflagringen i en græsmark størst i de første år og væsentlig mindre i de efterfølgende år. Side 50 af 80 Generelt har græs/kløvergræs det laveste klimaaftryk per hektar, primært fordi der indlejres kulstof i jorden ved dyrkning af græsafgrøder. I forhold til klimaaftrykket per kilo mælk er den afgørende faktor udbyttet per hektar. Jo større udbytte der er af det foder der dyrkes på marken, jo lavere klimaaftryk per kilo mælk. Derfor vil det samlet set være u hensigtsmæssigt at præmiere græsmarker, der ligger mere end 2 år, og som giver et lavere udbytte. Derudover har kløvergræsmarker, der ligger længere en stigende lattergasudledning. Det skyldes, at der pga. en lavere kløvergræsandel med stigende alder vil blive tilført ekstra kvælstof for at bibeholde markens produktivitet. Den lavere kløverandel i ældre marker betyder også, at der vil være en mindre eftervirkning i den efterfølgende afgrøde. Det giver et øget kvælstofbehov og dermed højere lattergasudledning. I praksis vil flere græsmarker, der etableres som kløvergræsmarker, med alderen skifte status fra kløvergræs til rent græs, f.eks. fra afgrødekode 260 til afgrødekode 263. Når kløveren forsvinder – hvilket uundgåeligt vil ske i mange marker med stigende alder – så stiger kvælstofnormen med over 100 kg N pr. ha og kvælstofeftervirkningen ved ompløjning falder med næsten 100 kg N pr. ha. Det er en meget markant effekt både i forhold til klimaeffekten og i forhold til økonomien i at have græsarealerne liggende længere, da der vil være ekstra omkostninger forbundet med det øgede kvælstofbehov i afgrøden.